

ÜÇÜNCÜ DİL KURULTAYI ÇALIŞMA PROGRAMI

GENEL HÜKÜMLER

1. — Türk Dil Kurumunu kuran ve koruyan Ulu Önder Atatürkün yüce himayeleri altında üçüncü Türk Dil Kurultayı, 24 ağustos 1936 pazartesi günü saat 14 te İstanbulda Dolmabahçe Sarayında açılacaktır.

2. — Kurultay, 24 ağustos 1936 pazartesi günü saat 14 te açılacak ve devam ettiği müddetçe hergün öğleden önce ve akşamları Kurultayın komisyonları çalışacak ve saat 14 ten 18 e kadar da Genel Toplantı yapılacaktır.

3. — Kurultayın hazırlanması işleri Kurum Genel Sekreterliğince, Kurultaya sunulacak tezlerin incelenmesi Kurum Genel Merkez Kurulunca ve Kurultayın yönetilmesi işi Kurultay Başkanlık Kurunca yoluna konulacaktır.

4. — Kurultay Başkanlık Kuru, Kurultayca bir Başkan, iki Asbaşkan ve dört Sekreterin seçilmesiyle kurulmuş olur. Kurum Genel Sekreteri bu Kurum da üyesidir.

5. — Kurum Genel Merkez Kurulu, tezlerin incelenmesi işinde kendisine yardımcı üyeler de alabilir.

KURULTAY HAZIRLIKLARI

6. — Kurultay hazırlıkları 18 mayıs 1936 pazartesi gününden başlayacaktır. O gün ajans ve gazetelere Kurum Genel Sekreterliğinden verilecek bildiriğde Kurultayın programı ve tezlerin konuları her kесе bildirilecek ve üye ve dinleyici olarak bulunmak isteyenlerin adlarını, işlerini ve adreslerini 15 temmuz 1936 akşamına kadar Kurum Genel Sekreterliğine bildirmeleri istenecektir.

7. — Yukarda yazılı bildiriğ 15 temmuz 1936 ya kadar muhtelif zamanlarda birkaç kere tekrarlanacak ve gerekli görülen izahlar olursa yapılacaktır.

8. — Genel Sekreterlik Bürosu ve Genel Merkez Kurulu gerekli görülecek zamanlarda Kurultay hazırlıkları için İstanbul'a gidecek ve orada yerleşmeleri zamanları da ayrıca gazetelerle herkese bildirilecektir.

9. — Kurultay toplantılarında üye olarak bulunup söz söylemek hakkı Kurumun davetlilerine Kurum üyelerine mahsustur.

Hükûmet ve ordu erkânı, sayımlar, yabancı bilginler, İstanbul ve Ankara üniversiteleri mensupları ve Genel Merkez Kurulunca yerinde görülecek başka zatlar Kurumun davetlisi olarak Kurultaya gelebilirler.

Birinci Türk Dil Kurultayı üyeleri ile Kurumun merkez teşkilâtı üyeleri ve halkevleri delegeleri, Kurumun kendi üyeleridir.

10. — Kurum Genel Sekreterliği, yabancı bilginlerin daveti işinde Dışişleri Bakanlığı ve Elçilik ve Büyükelçiliklerle, Halkevleri Delegeleri için Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreterliğiyle, Delege, öğretmen, irdemen ve işyolların yerleştirilmesi işlerinde Kültür Bakanlığı ve okul direktörleriyle ve Kurultaya ait tedbirler ve neşirler için Emniyet Genel Direktörlüğü, Basın Genel Direktörlüğü, Anadolu Ajansı ve gazeteler ile temasta bulunacaktır.

11. — Kurultay için, gerekli yazıların bastırılmasına, davetiyele-
rin hazırlanıp dağıtılmasına, gazetelere verilecek bildiriğlerin idaresine ve bütün idari işlerin tedvirine Kurum Genel Sekreteri memurdur.

KURULTAY KARTLARI

12: — Kurultay kartları renklerle birbirinden ayrılmak üzere altı türdür:

a) Beyaz kartlar, yüksek makam sahibi davetlilere mahsustur.

b) Pembe kartlar, başka davetlilere verilir.

c) Yeşil kartlar, Kurultay üyelerine mahsustur.

d) Mavi kartlar, fotoğraflı olarak yerli ve yabancı basın mensuplarına verilir.

Bu dört renkli kartlarla Kurultay salonuna girilir.

e) Kırmızı kartlar, Kurultayın daimi dinleyicilerine mahsustur.

f) Sarı kartlar, bir tek toplantı için gelen dinleyicilere verilir.

Bu iki renkli kartların sahipleri merasim salonundan radyo ile müzakereleri dinlerler. Kurultay salonuna girebilmeleri yer bulunabilmesine bağlıdır.

TEZLERİN İNCELENMESİ

13. — Kurultay için gelen tezler, Kurum Genel Merkez Kurulunca incelenerek şu kısımlara ayrılacaktır:

- a) İlmî değeri ve Kurumun ülküsüne uygunluğu bakımından Kurultay Genel toplantısında okunması gerekli görülenler;
- b) Komisyonlara verilmesi uygun görülenler;
- c) Geri çevrilenler.

14. — Tezlerin okunuş sırası Genel Merkez Kurulunun yapacağı gündem sırasına göre olacaktır.

KURULTAY TUTULGALARI

15. — Kurultay müzakerelerinin tutulgaları, Kamutay Zabıt Heyeti tarafından tutulacaktır.

16. — Zabıt Müdürü Kurultay Başkanlık Kuru ve Kurum Genel Sekreterliği ile temasta bulunacak, önerge ve dilergeleri sıkı sıkıya kovalıyacak ve hergün müzakerelerin bitmesinden sonra ertesi günü okunacak tutulga hulâsasına esas olabilecek bir notu hazırlıyarak Kurultay Sekreterliğine verecektir.

17. — Her toplantının mufassal tutulgası üç nüsha olarak en çok 48 saat içinde hazırlanıp Kurum Genel Sekreterliğine verilecektir.

KURULTAY ÇALIŞMALARI

18. — Kurultay, Türk Dil Kurumu Başkanının bir söylevile açılacaktır.

19. — Kurultayın ilk işi bir Başkan, iki Asbaşkan ve dört sekreter seçmektir.

20. — Kurultay, idarî ve ilmî olarak şu komisyonları ayıracaktır:

I. İdarî Komisyonlar:

- a) Tüzüğü Komisyonu;
- b) Önergeler ve Dilergeler Komisyonu;
- c) Bütçe Komisyonu.

II. İlmî Komisyonlar:

- a) Güneş - Dil Teorisi ve Dil karşılaştırmaları Komisyonu;
- b) Gramer - Sentaks Komisyonu;
- c) Terimler Komisyonu;
- d) Filoloji ve Lûgat Komisyonu.

Komisyonlar, kendi üyeleri içinden birer başkan, birer raportör ve birer sekreter seçerler.

21. — Tüzüğü Komisyonu, Kurumun tüzüğünün değişmelerini ve buna katılması gerekli maddeleri konuşup karara bağlayacaktır.

22. — Önergeler ve Dilergeler Komisyonu, Kurumun gelecek iki yıllık çalışma programını ve Kurultaya verilecek önerge ve dilergeleri gözden geçirerek kararlarını hazırlayacaktır.

23. — Hiçbir Könerge ve dilerge, omisyondan geçmeden genel toplantıda konuşulamaz. Yalnız toplantı usulleri hakkındaki dilergeler bunun dışındadır.

24. — Bütçe Komisyonu, geçen iki yıllık kesin hesapları, 1936 - 1937 yılı bütçesiyle bütçe tüzüğünü gözden geçirecek ve karara bağlayacaktır.

25. — İlmî Komisyonlar, Kurultayda okunan tezler ile Genel Merkez Kurulunca kendilerine gönderilen tezleri inceliyecekler ve sonuçlarını birer rapor ile Kurultaya bildireceklerdir.

26. — Kurultay Başkanı ile Kurum Başkanı ve Genel Sekreteri her komisyonda bulunabilir ve rey verir.

27. — Komisyonların raporları, Kurultayın son günkü toplantısında okunarak karara bağlanacaktır.

28. — Komisyonlarda kararlar oy çoğunluğu ile verilir. Oy çoğunluğu, bulunan üyelerin yarısından fazla olmakla elde edilir. Oylar denk gelirse Başkanın bulunduğu taraf üstün sayılır.

29. — Kurultay kararları, el kaldırılarak verilir. Oy çoğunluğunu tayin etmek, Başkanlığın hakkıdır.

30. — Kurultay, Komisyon raporları üzerine kararlarını verdikten sonra, yeni Genel Merkez Kurulu seçilir.

31. — Kurultay çalışmaları, Başkanın bir söylevile biter.

KURULTAYDA KONUŞMA YOLLARI

32. — Kurultay gündemi, Genel Merkez Kurulunca hazırlanır. Bu gündeme başka maddeler katmak, yahut sırayı değiştirmek veya bazı maddeleri çıkarmak, Kurultayın kararına bağlıdır.

33. — Kurultayda esas, ilmî tezlerin üyelere bildirilmesidir. Bunların incelenmesi komisyonlarda yapılır. Bununla beraber tezlerin herbir grubunun bitiminde istek edenler o tez grubu üzerine düşüncelerini Kurultaya bildirebilirler. Ancak bu düşüncelerin esaslarını ve buna göre bir önerge varsa onun mahiyetini bir dilerge ile Kurultay Başkanlığına bildirmeleri şarttır.

34. — Söz almak isteyenler kendilerine sunulan zarf içindeki fişe adını ve işini ve ne hakkında söz söylemek istediğini yazarak Kurultay Sekreterliğine verirler. Söz isteyenler, Başkanlığın kendilerine söz vermesini beklemelidirler.

35. — Kurultay toplantı zamanına göre sözün uzamaması için söze bir müddet tayin etmek ve sadetten dışarı olan sözleri kesmek ve müzakereyi yönetmek Başkanlığın hakkıdır.

36. — Kurultay toplantı salonunda, gerek müzakere sırasında ve gerek tatillerde sigara içilmez.

ÜÇÜNCÜ TÜRK DİL KURULTAYI GÜNDEMİ

1. İstiklâl marşı.
2. Kurum Başkanının açma söylevi.
3. Kurultaya Başkan seçimi.
4. Kurultay Başkanının söylevi.
5. Kurultay Başkanlık kurunun seçimi.
6. Türk Tarih Kurumunun söylevi.
7. Kurum Genel Sekreterinin iki yıllık çalışma raporu.
8. Kurultay komisyonlarının seçimi.
9. Kurultaya sunulan tezler.

A. Kurum adına söylenecek tezler :

a) Din ve medeniyet bakımından güneş	<i>Yusuf Ziya Özer</i>
b) Güneş - Dil Teorisinin ana hatları	<i>İbrahim Necmi Dilmen</i>
c) Güneş - Dil Teorisine göre pankronik usulle Paleo - Sosyolojik dil tetkikleri	<i>Hasan Reşit Tankut</i>
d) Güneş - Dil Teorisine göre Türkçe - Arapça karşılaştırmalar	<i>Naim Onat</i>
e) Terminoloji ve Güneş - Dil Teorisi	<i>Ahmed Cevad Emre</i>
f) (V. + K.) eki kanunu	<i>Prof. Abdülkadir İnan</i>
g) Güneş - Dil Teorisinin analiz metodu tatbikatı	<i>İ. Müştak Mayakon</i>
h) Güneş - Dil Teorisinin antropolojisi	<i>Agop Dilaçar</i>
i) Güneş - Dil Teorisi karşısında Grek dilinin bazı hususiyetleri	<i>Dr. Mehmet Ali Ağakay</i>
j) İşaret dili ve tasrifsiz fiil	<i>İ. Hami Denizment</i>

B. Kurultaya gelen yabancı dil bilginlerinin tez ve söylevleri.

C. Kurultaya gönderilen tezler:

- a) Güneş - Dil Teorisinin esaslarına ait itirazlar bakımından tetkiki *Muzaffer Muhittin Dalkılıç*
- b) Güneş - Dil Teorisinin tarihe tatbiki *İ. Hakkı Cendey*
- c) Eti dilinin mahiyeti ve Ural - Altay dil zümresiyle münasebeti *Saffet Engin*
- d) Güneş - Dil Teorisine göre gramer dersleri ve tatbikat örnekleri. *İsmet Ulukut*

[Ankara Tarih, Dil, Coğrafya Fakültesi irdemenlerinin küçük örnek tütleri, Kurultay, Başkanlık Kurumunun uygun göreceği zamanlarda, tezler arasında okunacaktır.]

- 10. İlmî komisyonlar raporlarının okunarak karara bağlanması.
- 11. Tüzüğü komisyonu raporunun okunması ve Kurum ana tüzüğü'nün karara bağlanması.
- 12. Önergeler ve dilemeler komisyonu raporlarının okunması ve çalışma programının kararlaştırılması.
- 13. Bütçe komisyonu raporunun okunması, geçen yıllar hesaplarının onanması ve Genel Merkez Kurulunun aklanması, bütçenin karara bağlanması.
- 14. Genel Merkez Kurulu seçimi.
- 15. Kurultay Başkanınının kapama söylevi.